

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Osobowość Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Psychologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Psychologii i Kognitywistyki Poziom studiów studia jednolite magisterskie Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 23PSYS.580.04261.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty ogólne
Koordynator zajęć	Aleksandra Pilarska	
Prowadzący zajęcia	Aleksandra Pilarska, Olga Sakson-Obada	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin - Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 7

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	dostarczenie wiedzy z zakresu podstawowych szkół teoretycznych psychologii osobowości, a także strukturalnych i treściowych aspektów osobowości, jej rozwoju i zmiany
C2	stymulowanie refleksji nad znaczeniem kategorii osobowościowych w opisie i wyjaśnianiu zachowania
C3	wskazanie na znaczenie wiedzy z zakresu psychologii osobowości w różnych obszarach praktyki psychologicznej oraz w funkcjonowaniu społecznym człowieka
C4	rozwinięcie umiejętności krytycznej analizy wybranych koncepcji osobowości
C5	rozwinięcie umiejętności posługiwania się językiem koncepcji osobowości w opisie i wyjaśnianiu zachowań
C6	rozwinięcie umiejętności rozpoznawania wskaźników wybranych kategorii osobowościowych oraz zapoznanie z wybranymi przykładami stosowanych w tym celu metod

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	dysponuje wiedzą na temat podstawowych kierunków i teorii osobowości oraz kategorii osobowościowych stosowanych w opisie i wyjaśnianiu zachowań	PSY_K5_W01, PSY_K5_W07, PSY_K5_W12	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
W2	wie, na czym polegają podstawowe kontrowersje (problemy) wokół osobowości oraz zna ich rozwiązania teoretyczne	PSY_K5_W07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
W3	rozumie specyfikę prowadzenia badań w obszarze osobowości oraz uwarunkowania stosowanych metod badania osobowości	PSY_K5_W07, PSY_K5_W09, PSY_K5_W14	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
W4	rozpoznaje możliwe zastosowania praktyczne dorobku psychologii osobowości	PSY_K5_W04, PSY_K5_W07, PSY_K5_W10, PSY_K5_W12	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi dokonać oceny możliwości i ograniczeń poznawczych, metodologicznych i aplikacyjnych różnych ujęć osobowości	PSY_K5_U01, PSY_K5_U03	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
U2	potrafi refleksyjnie i krytycznie posługiwać się koncepcjami o różnym rodowodzie teoretycznym i ich kluczowymi kategoriami	PSY_K5_U01, PSY_K5_U03, PSY_K5_U06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
U3	potrafi rozpoznać wskaźniki wybranych kategorii teoretycznych oraz zastosować w tym celu odpowiednie metody psychologiczne	PSY_K5_U01, PSY_K5_U03, PSY_K5_U07, PSY_K5_U16	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
U4	potrafi stosować poznane teorie osobowości w opisie, wyjaśnianiu i prognozowaniu zachowania	PSY_K5_U03, PSY_K5_U06, PSY_K5_U07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	dopuszcza różnorodność i alternatywne możliwości interpretacji określonych zjawisk i zachowania osoby na gruncie odmiennych teorii	PSY_K5_K02, PSY_K5_K10	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
K2	dostrzega znaczenie wiedzy z zakresu psychologii osobowości w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych	PSY_K5_K03, PSY_K5_K10	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt
K3	ma gotowość do podejmowania dyskusji, uzasadniając teoretycznie własne hipotezy dotyczące osobowościowych mechanizmów zachowania	PSY_K5_K02, PSY_K5_K03, PSY_K5_K10	Kolokwium pisemne, Projekt
K4	zdaje sobie sprawę z ograniczeń i względności dostępu do poznania osobowości oraz uznaje złożoność determinant funkcjonowania człowieka	PSY_K5_K02, PSY_K5_K10	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Specyfika nauki o osobowości: przedmiot, podstawowe pojęcia oraz podejścia teoretyczne i badawcze.	W1, W3, U1, K2, K4	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia
2.	Główne dylematy teorii osobowości: spór o podmiotowe i pozapodmiotowe źródła zachowania; problem stałości i zmienności osobowości; kwestia świadomych i nieświadomych determinant zachowania.	W1, W2, U1, K2, K4	Wykład
3.	Teoria osobowości w praktyce psychologicznej i badaniach naukowych.	W1, W3, W4, U1, U2, U3, U4, K1, K2, K3, K4	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia
4.	Psychodynamiczne podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia
5.	Humanistyczne podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium
6.	Egzystencjalne podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, K1, K2	Wykład
7.	Uczeniowe podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium
8.	Społeczno-poznawcze podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia
9.	Cechowe podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Ćwiczenia
10.	Narracyjne i dialogowe podejście do osobowości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium
11.	Perspektywa integracji wiedzy o osobowości: bio-psycho-społeczne podejście.	W1, W2, W4, U1, K1, K2	Wykład
12.	Problematyka Ja i tożsamości.	W1, W2, W4, U1, U2, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia
13.	Zmienność, złożoność, integracja w obszarze osobowości.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, U4, K2, K3, K4	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
14.	Wielopoziomowość struktury osobowości i opisu kategorii osobowościowych.	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, U4, K2, K3, K4	Wykład, Ćwiczenia
15.	Język teorii w opisie i wyjaśnianiu zachowania.	W1, W4, U2, U3, U4, K1, K2, K3, K4	Wykład, Konwersatorium, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Praca w grupach
Ćwiczenia	Dyskusja, Metoda analizy przypadków, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Metoda warsztatowa, Metoda projektu, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Egzamin pisemny (test wiadomości): pozytywne zaliczenie wymaga uzyskania co najmniej 60% punktów.
Konwersatorium	Uczestniczenie w co najmniej 80% zajęć. Wejściówki: szczegółowe zasady oceniania podane w materiałach dla osób studiujących. Kolokwium końcowe (pytania otwarte): pozytywne zaliczenie wymaga uzyskania co najmniej 60% punktów.
Ćwiczenia	Uczestniczenie w co najmniej 80% zajęć. Zadania (mini-projekty): wykonanie i sprawozdanie zgodnie z otrzymanymi wskazówkami. Kolokwium końcowe (analiza przypadku, z dostępem do materiałów źródłowych): pozytywne zaliczenie wymaga uzyskania co najmniej 60% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Bąk, W. (2002). E. Tory Higginsa teoria rozbieżności ja. *Przegląd Psychologiczny*, 45(1), 39-55.
2. Dollard, J., Miller, N. (1967). *Osobowość i psychoterapia* (s. 32-51, 94-120). Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Erikson, E. H. (2002). Tożsamość a cykl życia (s. 97-98, 107-118). Wydawnictwo Zys i S-ka.
4. Freud, Z. (2009). Wykłady ze wstępu do psychoanalizy. Nowy cykl (s. 45-62). Wydawnictwo KR.
5. Freud, Z. (2005). Poza zasadą przyjemności (s. 59-78, 93-95). Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Freud, Z., Breuer, J. (1986). O psychicznym mechanizmie objawu histerycznego. *Przegląd Psychologiczny*, 29(3), 630-643
7. Hall, C. S., Lindzey, G., Campbell, J. B. (2006). *Teorie osobowości*. Wydanie nowe (s. 25-48, 52-183, 231-264, 446-469). Wydawnictwo Naukowe PWN.
8. Hermans, H. (2008). Polifonia umysłu: wielogłosowe i dialogowe Ja. W: J. Rowan, M. Cooper (red.), *Jekyll i Hyde. Wielorakie Ja we współczesnym świecie* (s. 115-138). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
9. Horney, K. (2002). Neurotyczna osobowość naszych czasów (s. 17-100). Dom Wydawniczy Rebis.
10. Horney, K. (2000). Nasze wewnętrzne konflikty (s. 20-45, 98-117). Dom Wydawniczy Rebis.
11. Kofta, M. (red.). (2000). *Osobowość i różnice indywidualne*. W: J. Strelau (red.), *Podręcznik akademicki. Tom 2* (r. 34-36; s. 524-652). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
12. Laplanche, J., Pontalis, J. -B. (1996). Ja (ego). W: *Słownik psychoanalizy* (s. 93-104). Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.
13. Majczyna, M. (2000). Podmiotowość i tożsamość. W: A. Gałdowa (red.), *Tożsamość człowieka* (s. 43-50). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
14. Niedźwieńska, A. (1999). Geneza, struktura i mechanizmy motywacyjne osobowości w ujęciu Alberta Bandury. W: A. Gałdowa (red.), *Klasyczne i współczesne koncepcje osobowości* (s. 195-207). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
15. Oleś, P. K. (2013). Wprowadzenie do psychologii osobowości (s. 125-128, 161-171, 254-259). Wydawnictwo Naukowe Scholar.
16. Oleś, P., Drat-Ruszczak, K. (2008). *Osobowość*. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), *Podręcznik akademicki. Tom 1* (s. 650-764). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
17. Pervin, L. (2002). *Psychologia osobowości* (s. 19-45, 49-78, 240-275, 415-417). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
18. Pervin, L. A., Cervone, D. (2011). *Osobowość - teoria i badania* (s. 276-288, 314-333). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
19. Porębiak, M. (2005). Samoocena jawna i utajona. Model dwuskładnikowy. *Nowiny*, 2, 93-105
20. Stemplewska-Żakowicz, K. (2004). O rzeczach widywanych na obrazkach (s. 56-66). Warszawa: Wydawnictwo Academica SWPS.
21. Strelau, J., Zawadzki, B. (2008) *Psychologia różnic indywidualnych*. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), *Podręcznik akademicki. Tom 1* (r. 9.4; s. 799-816). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
22. Suchańska, A. (1984). Test apercepcji tematycznej H. A. Murraya. W: H. Sęk (red.), *Metody projekcyjne. Tradycja i współczesność* (s. 61-90). Wydawnictwo Naukowe UAM.
23. Witkowski, L. (2009). Rozwój i tożsamość w cyklu życia. Studium koncepcji Erika H. Eriksona (s. 61-73, 87-96). Wydawnictwo WSEZ.

Dodatkowa

1. Bandura A. (2007). *Teoria społecznego uczenia się* (s. 32-153). Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis* (s. 216-221). W.W. Norton & Company.
3. Freud, Z. (1999). *Życie seksualne* (s. 219-238). Wydawnictwo KR.
4. Kolańczyk, A. (1999). Czuję myślę jestem. Świadomość i procesy psychiczne w ujęciu poznawczym (s. 14-25). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
5. Oleś, P. K. (2013). Wprowadzenie do psychologii osobowości (s. 348-378). Wydawnictwo Naukowe Scholar.
6. Rogers, C. (2002). O stawianiu się osobą (s. 57-66, 141-159). Dom Wydawniczy Rebis.
7. Stemplewska-Żakowicz, K. (2002). Koncepcje narracyjnej tożsamości. Od historii życia do dialogowego „ja”. W: J. Trzebiński (red.), *Narracja jako sposób rozumienia świata* (s. 81-113). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
8. Szczukiewicz, P. (1998). Rozwój psychospołeczny a tożsamość (s. 17-35). Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Konwersatorium	30
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	20
Czytanie wskazanej literatury	40
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie do zaliczenia	20
Inne	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 210
Liczba punktów ECTS	ECTS 7

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSY_K5_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycyzmu wobec własnych poglądów oraz do ich zmiany w świetle danych i argumentów; podejmowania dalszego kształcenia na skutek identyfikacji ograniczeń własnej wiedzy i umiejętności.
PSY_K5_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przyjmowania aktywnej postawy w rozwiązywaniu problemów naukowych na podstawie analizy i oceny dostępnych danych.
PSY_K5_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego i rzetelnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii i wykorzystywania jej w różnych obszarach pracy zawodowej.
PSY_K5_U01	Absolwent/ka potrafi dokonywać pogłębionych analizy koncepcji psychologicznych, wskazując na istotne podobieństwa i różnice w zakresie ich założeń filozoficznych, epistemologicznych i metodologicznych.
PSY_K5_U03	Absolwent/ka potrafi integrować informacje pochodzące z różnych koncepcji psychologicznych na temat prawidłowego i zaburzonego rozwoju procesów psychicznych w cyklu życia człowieka, zwłaszcza procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych oraz relacji społecznych.
PSY_K5_U06	Absolwent/ka potrafi wyjaśnić funkcjonowanie psychospołeczne osoby na podstawie zastosowania odpowiednich koncepcji i modeli osobowości wskazujących na mechanizmy intrapsychiczne i ich złożone uwarunkowania oraz wykorzystać tę wiedzę w postępowaniu diagnostycznym.
PSY_K5_U07	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać i opisać oraz wyjaśnić uwarunkowania występujące między ludźmi wynikające z różnic temperamentu, osobowości i odmienności we wzorcach funkcjonowania społecznego.
PSY_K5_U16	Absolwent/ka potrafi dobrać odpowiednie narzędzia do rozwiązania konkretnego problemu diagnostycznego oraz zaplanować i przeprowadzić badania, a także zinterpretować uzyskane rezultaty.
PSY_K5_W01	Absolwent/ka zna i rozumie koncepcje psychologiczne człowieka, miejsce jakie zajmuje psychologia w systemie nauk i tego powody.
PSY_K5_W04	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zjawiska społeczne i zagadnienia psychologii społecznej.
PSY_K5_W07	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe koncepcje psychologiczne i integracyjne osobowości oraz posiada wiedzę z obszaru psychologii różnic indywidualnych.
PSY_K5_W09	Absolwent/ka zna i rozumie sens planowania i prowadzenia badań eksperymentalnych oraz korelacyjnych, właściwego i umiejętnego posługiwania się narzędziami analizy statystycznej.
PSY_K5_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób sens stosowania psychologii w obszarze działań diagnostycznych i pomocowych, zwłaszcza w dziedzinach psychologii: zdrowia, klinicznej, pracy i organizacji, społecznej i edukacji.
PSY_K5_W12	Absolwent/ka zna i rozumie mechanizm adaptacyjnego i dezadaptacyjnego funkcjonowania człowieka w różnych kontekstach i warunkach społecznych.
PSY_K5_W14	Absolwent/ka zna i rozumie warunki stosowania różnych narzędzi badawczych i diagnostycznych, ich administracji i interpretacji uzyskanych rezultatów w pogłębiony sposób.